

Zvezek 10.

Letnik VI.

Oktober 1902.

Češčenje sv. Rešnjega Telesa.

(Namen sv. očeta — priporočen v molitev za mesec oktober.)

Sveti Frančišek Asiški je nekoč pridigal o najsvetejšem zakramentu in rekel: „Človeški otroci, doklej bote še otrplega srca? Zakaj ljubite ničemurnost in spletate laži? Zakaj ne spoznate resnice in ne verujete v Sina božjega? On sam, Najvišji, nam zatrjuje: kar posveti mašnik na oltarju, je njegovo presveto telo in njegova presveta kri; sam nam pravi: „To je moje telo; to je moja kri.“ „Kdor jé moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje.“ Vsak dan prihaja s svojega visokega prestola k nam pod podobo kruha in vina; vsak dan pride iz nebes na oltar v roke mašnikov. Apostolom se je kazal v resničnem telesu, nam se kaže v posvečenem kruhu; apostoli so ga gledali s telesnimi očmi,* — z očmi vere pa so spoznali in verovali, da je on njih Gospod in Bog; mi vidimo samo podobo kruha in vina, verovati pa moramo, da je pod to podobo živi in resnični Jezus Kristus. Tako je On vedno pri svojih vernikih. „Glejte“, jim kliče, „jaz bom vedno pri vas, do konca sveta.“ — Tisti, ki so našega Gospoda Jezusa Kristusa videli v človeškem telesu, pa niso verovali, da je ta resnično Sin božji: so se pogubili. Prav tako se bodo pogubili oni, ki ne verujejo, da je pod posvečeno podobo kruha in vina pravo telo in prava kri našega Gospoda Jezusa Kristusa.“

Tako je govoril veliki svetnik, ki mu je srce vse gorelo za Jezusa v najsvetejšem zakramentu. Pomnimo dobro njegove besede: kdor ne veruje, da je Jezus resnično pričujoč v presv. zakramentu, se bo pogubil.

Obudimo prav pogosto živo vero; prosimo Jezusa, kakor so ga nekdanj prosili apostoli: „Gospod, pomnoži nam vero!“ — Če verujemo, res živo verujemo, nam bo lahko dajati spodobno čast in hvalo večnemu Kralju, ki biva pri nas v zakramentu sv. Rešnjega Telesa.

Sv. Frančišek, ko je bil poln žive vere, je najrajši obiskaval uboge in zapuščene cerkve, v katerih je Jezus sameval v tabernakeljnu. Po cele noči je čul v takih cerkvah pred oltarjem in dajal Jezusu zadoščenje za pozabljeno in zapuščenost. Sam je pometal uboge cerkve in skrbel, da je bilo cerkveno perilo dostojno in lepo snažno. Iz globokega spoštovanja do najsvetejšega zakramenta se ni upal dati se posvetiti v mašnika. V veliko čast si je štel, če je stregel mašniku pri oltarju.

Posnemajmo zgled sv. Frančiška! Obiskujmo Jezusa zlasti v onih cerkvah, kjer je bolj zapuščen. Če v vaši cerkvi ob nedeljah še ne molite skupaj in glasno, pojdi sam zase v cerkev in moli pred tabernakeljom in dajaj Jezusu zadoščenje za one, ki jih ob nedeljah niti k maši ni, pač pa ves dan in še pozno po noči po gostilnah popivajo in preklinjajo in grdo govore in druge grehe delajo. Če pa že imate skupno molitev, nikar ne zamudi nobene ure, ampak prihajaj rad dajat Jezusu čast in hvalo! Pomagaj tudi, da bo v cerkvi vse lepo in snažno. Marsikje pridna dekleta za vse praznike poskrbé za cvetice, da se z njimi okrasé oltarji. Podpiraj družbo vednega češčenja sv. Rešnjega Telesa; z malimi prispevki, ki jih dajó udje, družba napravlja mašno obleko za uboge cerkve. Če podpiraš družbo, delaš to, kar so storili Jožef iz Arimateje in Nikodem in pobožne žene, ki so pri pogrebu Jezusovem oskrbeli prte in tančice in dišave.

Sv. oče Leon XIII. nobene stvari tako ne želé, kakor da bi se razširilo med nami češčenje sv. Rešnjega Telesa. Izbrali so posebnega patrona vsem častivcem najsvetejšega zakramenta; letos pred praznikom sv. Rešnjega Telesa so napisali posebno pismo o presveti Evharistiji; in sedaj, za mesec oktober, nam priporočajo v molitev svojo srčno željo: češčenje sv. Rešnjega Telesa.

Poslušajmo sv. očeta, storimo, kar tako srčno želé! Mi, verni Slovenci, imamo prav sedaj še poseben vzrok, da dajemo Jezusu zadoščenje. Zgodilo se je letos, v mesecu juliju, da je neki list — „Slovenski Narod“ se mu pravi — grdo sramotil Jezusa Kristusa in njegovo presv. Mater, Marijo Devico, in pa naravnost tajil zakrament presv. Rešnjega Telesa. Ljubljanski knez in škof so radi tega izdali kratek pastirski list, kjer o tej stvari takole pišejo:

„Ne morem popisati, kako britko se s to zmoto žali preljubeznivo Srce našega Jezusa. Saj tudi dobrotnika najbolj peče, ako se dobrota ne prizna ali celo taji!“

„Kaj nam je storiti, dragi moji? Kdor Jezusa zares ljubi, želel bo iz srca, da mu táko pretežko razžaljenje popravi; saj boš tudi dobremu očetu, dragi materi izkazoval več ljubezni in udanosti, ako jih je kdo zasramoval in grdil, ker te ljubezen žene, da jim razžaljenje po možnosti popraviš. Kaj naj torej storimo mi verni Slovenci, da presveto Srce Jezusovo odškodnu-

jemo za razžaljenja, ki jih trpi žalibog od naših sobratov, odpadlih od krščanstva ?“

Tako so pisali naš presvitli knez in škof, in v zadoščenje presv. Srcu so ukazali, kakor že veste, da se je prvo nedeljo v septembru po vseh župnih in samostanskih cerkvah opravila molitvena ura pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom v spravo za žaljenje, prizadeto presv. Srcu; ob enem so vam priporočili, da bi prvi petek ali prvo nedeljo v septembru prejeli spravno sv. obhajilo.

Gotovo ste mnogi z veseljem izpolnili željo svojega ljubljenejšega višjega pastirja. To, kar ste sedaj storili po želji svojega škofa, delajte tudi v prihodnje: vsak prvi petek ali prvo nedeljo v mesecu se zbirajte pri mizi Gospodovi in prejemajte sv. obhajilo v zadoščenje in spravo. Dajati zadoščenje žaljenemu Srcu Jezusovemu je častno in plemenito delo; zato pri tem delu tudi vi možje in mladeniči ne smete zaostajati. Mnogi ste v Marijini družbi; a svoji nebeški Materi ne morete storiti večje ljubavi, kakor če ob početku vsakega meseca greste k svetemu obhajilu v spravo in zadoščenje za grehe, s katerimi brezbožni ljudje iznova prebadajo Srce božjega Sina.

Druga stvar, katero so nam naš nadpastir prej že enkrat in sedaj zopet zelo priporočili, je pa tale molitvica:

„O presladko Srce Jezusovo, po rokah Device Marije Ti darujem vse molitve, dela in trpljenja današnjega dneva: prvič v spravo za vsa razžaljenja, ki jih trpiš v presv. Rešnjem Telesu in drugič na vse tiste namene, ki jih imaš na naših altarjih.“

Naučimo se to kratko molitev in ponavljajmo jo pobožno vsako jutro, predno gremo na delo. Med tednom izvečine ne utegneta, da bi šli v cerkev malo pomolit pred tabernakelj; če se privadite oni molitvici, počastite vsak dan doma na najlepši način presv. Rešnje Telo.

Sovražniki sramoté in kolnejo Gospoda Jezusa Kristusa v najsvetejšem zakramentu; zato pa se hočemo mi tem bolj potruditi, da bomo dajali večnemu Kralju dolžno čast in hvalo!

Pismo sv. očeta Leona XIII. o presveti Evharistiji, to je, o sv. Rešnjem Telesu.

Kristus — naše življenje.

V najsvetejšem zakramentu je zdravilo zoper bolezní našega časa, pomoč zoper vse zlo in hudo, ki tare sedanjo človeško družbo. To je veliki pomen presv. Rešnjega Telesa za naš čas. In prav to nam kažejo sv. oče v svojem pismu. Govoré nam o velikih dobrotah, ki nam tekó iz tega živega studenca, iz najsvetejšega zakramenta. Pišejo pa takole:

„Če kdo pazljivo in verno premišljuje dobrote, ki nam potekajo iz sv. Evharistije, bo spoznal, da je prva in vse druge v sebi obsegajoča do-

brota ta, da se iz najsvetejšega zakramenta razliva v nas življenje, ki je resnično življenje. „Kruh, ki ga bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta“, — tako je dejal Kristus sam.

„Kristus je naše življenje na več načinov. Prišel je na svet med ljudi, kakor sam pravi, da jim je prinesel življenja v polni meri; in to življenje je višje kakor zemeljsko človeško življenje. *Prišel sem, da imajo življenje, in sicer obilnejše življenje.* Brž ko se je prikazala na zemlji dobrota in ljubezen našega Odrešenika, še je razlila na svet neka nova moč; ta moč je preustvarila svet in prešinila družbe in družine. Od takrat vežejo ljudi med seboj nove vezi, nove pravice in nove dolžnosti; človeške navade in postave, vednost in umetnost so dobile nov tok; in kar je poglavito, človeške misli in želje so se obrnile k resnici svete vere in k svetosti. Tako je prišlo v človeka novo življenje, zares nebeško in božje življenje. Zato sveto pismo večkrat govori *o drevesu življenja, o besedi življenja, o bukvah življenja, o kroni življenja, zlasti pa o kruhu življenja.*“

Da bomo bolje umeli besede sv. očeta, pomislimo tole:

Predno je Kristus prišel na svet, je več kot polovica ljudi nosila težki jarem suženjstva. Pri Grkih in Rimljanih, ki so bili med starimi narodi najbolj omikani, je bilo trideset- do štiridesetkrat toliko suznjev kakor svobodnih državljanov. V Rimu, ki je bil središče vse omike, je imel en sam meščan časih po več tisoč suznjev! — In kaj je bil takrat suženj? Stvar brez vsake pravice; cenili so ga niže kot tovarno žival. Če se je gospodarju zljubilo, ga je dal umoriti ali ga je poslal v cirkus, da so ga tam v zabavo ljudstvu v divjem boju raztrgale krvoločne zveri.

Kristus je prinesel ubogim suznjem življenje svobode. Oznanoval je svetu nov nauk, da smo vsi ljudje otroci enega očeta v nebesih. In ta nauk je polagoma strl sužne verige, v katerih so ječali tisoči in tisoči.

Za ubožce in siromake ni bilo usmiljenih src, radodarnih rok, dokler ni Kristus prišel na svet. Dandanašnji odkopujejo stara posuta mesta. V teh razvalinah je vsega dosti, kar je služilo bogatinom v zabavo in veselje: mogočne palače, gledišča, cirkusi, kopališča. Nobenega sledu pa ni o hišah, kjer bi bili našli pomoč in zavetje siromaki in bolniki, sirote in starčki. Bolnišnice in sirotišnice je zidala šele *krščanska ljubezen*. In to ljubezen, ki je svetu dala novo življenje, je prinesel Kristus na zemljo.

Pred Kristusom so gospodovali na svetu greh in zmota in strast. Človeštvo je bilo duhovno mrtvo. Kristus pa je oživil ta mrtvi človeški rod, dal mu je življenje resnice in svetosti, novo, nebeško, božje življenje.

Kristus — „kruh življenja“.

Nebeško in božje življenje ima v sebi duša, ki je v posvečujoči milosti. Kakor pa naše telo potrebuje hrane, prav tako potrebuje hrane tudi naša duša, če hoče nadnaravno živeti. In ta hrana naše duše je Kristus sam v najsvetejšem zakramentu. „*Jaz sem kruh življenja*“, je rekel Jezus takrat, ko je obljubil zakrament sv. Rešnjega Telesa.

Pomudimo se nekoliko pri teh besedah iz pisma sv. očeta.

Hrana naše telo živi, daje mu rasti, kreпча ga in razveseljuje. Vse pa, kar je hrana našemu telesu, je najsvetejši zakrament naši duši. Sveto Rešnje Telo prejemamo v podobi kruha in vina; in kar pomeni vidno zunanje znamenje, to zakrament stori nevidno v naši duši.

Kakor torej naš vsakdanji kruh živi naše telo, prav tako nebeški kruh živi našo dušo. Človek brez jedi bi moral lakote umreti; prav tako duša brez nebeške jedi ne more dolgo živeti. „Ako ne bote jedli mesa Sina človekovega, ne bote imeli življenja v sebi.“

Hrana dá telesu, da telo raste in se redi; in nebeški kruh stori, da se nadnaravno življenje, milost, v nas množi. Razloček je samo ta: naše telo raste le nekaj časa; ko je dobilo svojo popolno podobo in so se razvili vsi udje, pravimo, da je dorastlo. Življenje naše pa se lahko vedno množi; milost lahko vedno raste; in če uživamo pogosto živi kruh, pa vendar čutimo v sebi tako malo duhovnega življenja, če jemo nebeški kruh, pa ne rastemo: je tega kriva samo naša lenoba in mlačnost.

Kruh kreпча utrujeno telo, in sv. Rešnje Telo kreпча našo dušo. Kdor težko in naporno dela, njemu moči oslabé; treba mu je dobre hrane, drugače bi kmalu popolnoma iznemogel. Tako se godi tudi naši duši. V raztresenosti, skrbih in žalosti, v posvetnem razveseljevanju oslabé moči naše duše. In tedaj je treba duši krepečila. To krepečilo utrujeni duši pa je najsvetejši zakrament. Prerok Elija je bežal v puščavo pred hudobno kraljico Jezabelo. Ves utrujen dolgega pota je želel umreti. Vlegel se je pod drevo in zaspal. Prišel pa je angelj Gospodov in mu rekel: Vstani in jej, zakaj tvoja pot je še dolga. In prerok se je vzdignil in videl poleg sebe podpepelnik in vrč vode. Jedel je in se okrepčal, in z močjo, ki mu jo je dal podpepelnični kruh, je potem hodil štirideset dni in štirideset noči. Ta kruh, ki ga je angelj prinesel preroku, je predpodoba nebeškega kruha, ki ga uživamo v najsvetejšem zakramentu.

Tečna hrana je najboljše zdravilo zoper bolezn; in sv. Rešnje Telo je najboljši pomoček zoper strasti in hudo poželenje. Čim večkrat uživamo nebeški kruh, tem bolj pojemlje v nas nečisti ogenj grdih strasti. Bog razsvetljuje naš razum, da se ne dá preslepiti strastem, nagiblje voljo na dobro, da se ne vda hudemu; božja ljubezen prevzame naše srce; čim močneje pa gori v nas sveti ogenj, božje ljubezni, tem bolj ugaša nečisti ogenj poželjivosti.

Slednjič hrana našemu telesu dobro dé. Tudi nebeški kruh nekako razveseljuje našo dušo. Sv. obhajilo je ona velika večerja, ki jo je pripravil hišni gospodar. Gospodar, ki vabi góste na večerjo, je Kristus; gósti pa smo vsi. Jed in pijača, ki jo uživamo pri tej nebeški večerji, je telo in kri Kristusova. O tem kruhu pravi sveta Cerkev, da „ima v sebi vsa sladkost“; in o kelihu, ki iz njega pijemo, pravi, da razveseljuje človeško srce. To je kruh slajši kot mana in med. Kdor je okusil sladkost tega kruha, njemu se studi vsako zemeljsko veselje. Sv. Katarina Sienska je dejala: „Sv. obhajilo me nasiti, da ne potrebujem nobene druge hrane.“ Prejemala je sveto obhajilo vsak dan; to je bilo nje življenje in vse

njeno veselje. — Sveti Filip Neri se je zlasti zadnja leta skoraj pri vsaki sveti maši po zauživanju zameknil in čutil je toliko sladkost v duši, da je veselje prešinjalo tudi telo. — Če mi ne čutimo take sladkosti pri svetem obhajilu, smo tega največkrat sami krivi. Naša duša bržkone ni popolnoma zdrava. Bolniku se pa tudi to, kar je sladko, zdi grenko; njegov jezik nima pravega okusa in je zato za sladkost neobčutljiv. Vsaka radovoljna posvetna želja je kakor neka bolezen, ki se pase po naši duši. Če je pa naša duša bolehana, se nikar ne čudimo, da ne čutimo sladkosti, ki jo ima v sebi angeljski kruh. Duša, ki si želi in išče sladkosti svetnega veselja, nima okusa za nebeško veselje.

Kar je zemeljski kruh našemu telesu, to je nebeški kruh naši duši. Ena velika razlika pa je mej obojnim kruhom. Kruh, ki ga uživa naše telo, se izpreminja v našo kri in meso. Nebeški kruh, ki ga uživa duša, pa izpreminja dušo v Kristusa. Človek je bolj in bolj podoben Jezusu Kristusu; bolj in bolj misli, govori, želi, dela, kakor je mislil, govoril, želel, delal Jezus Kristus. Bolj in bolj lahko reče sam o sebi, kar je dejal apostol Pavel: „Živim, pa ne jaz, ampak Kristus živi v meni.“

Sveta Terezija.

(15. oktobra.)

Trpeti ali umreti — je rekla večkrat sv. Terezija (1515—1582), in njeno življenje priča, da so ji besede prihajale iz srca. Kaj pa je dajalo svetnici toliko moči in poguma, da je želela za Jezusa samo delati in trpeti, če tega ne, pa rajši umreti? Vir, iz katerega je ta izvoljena duša pila moč v trpljenju in pogum v težavah, ta vir je najsvetejši zakrament. Sama pravi: Nebeška hrana, ki jo je Gospod pripravil našim dušam, je polna veselja in sladkosti, polna moči in življenja. Presveti kruh je hrana celó našemu telesu, izvrstno zdravilo zoper telesne bolezni. To vem za gotovo in poznam osebo (in ta oseba je ona sama), kateri je večkrat v najhujših bolečinah odleglo potem, ko je zaužila nebeški kruh.

Iz hvaležnosti za dobrote, ki jih je prejemale po presv. Rešnjem Telesu, je presv. zakrament posebno goreče častila. Njena vera je bila tako živa, da se je čudila, kako morejo nekateri govoriti, da bi bili radi ob onem času na svetu, ko je še vidno med nami živel Jezus Kristus. Rekla je, kaj pa hočemo še več, ko imamo Jezusa v najsvetejšem zakramentu tako gotovo med seboj, kakor oni, ki so z njim skupaj živeli.

Za vse, kar se rabi pri sveti maši, je imela veliko skrb. Če so tudi sv. posode in mašna obleka bile preproste, so vendar morale biti vedno snažne. Altar, kelih, prti, plašč: vse je moralo kolikor mogoče dostojno in vredno Tistega, ki se daruje za nas pri sveti maši. Tudi svojim duhovnim hčeram je pogosto priporočala skrb za snažnost hiše Gospodove.

Veliko veselje in najslajša tolažba ji je bila, če je bivala z Jezusom pod eno streho. Kadar je ustanovila nov samostan, je najprej poskrbela zato, da so sestre dobile v kapelico presv. Rešnje Telo; ko se je to zgodilo, so kar nenadoma izginile vse zapreke, ki so jo morda še ovirale, da popolnoma uredi novo naselbino. Sama je rekla, da želi ustanoviti kolikor moči mnogo

samostanov zato, da bi na tem več krajih molili Jezusa. Ta misel jo je izpodbujala pri njenem neumornem delu. Ustanovila ali preosnovala je vsega skupaj 32 samostanov. Bridko je obžalovala in objokovala slepoto trdovratnih nevernikov, ki so v onih časih svete kraje skrunili in razdirali.

Ker je nad vse ljubila Jezusa v najsvetejšem zakramentu, je imela veliko spoštovanje do mašnikov, ki jim je Gospod dal oblast, da posvečujejo in izpreminjajo kruh in vino v telo in kri Kristusovo. Navadno je pred mašnikom na tla pokleknila in klečé prosila blagoslova.

Priporočajmo se sv. Tereziji, „serafski devici“, posebno ta mesec, ko bomo praznovali nje god; prosimo jo, da bi po njenem zgledu mogli tudi mi prav živo verovati skrivnost presv. Rešnjega Telesa. Živa vera v najsvetejši zakrament, združena s češčenjem te presvete skrivnosti, je zlasti današnji znamenje, po katerem se dobri in goreči katoličani ločijo od mrzlih in mrtvih bratov. — Ko so sv. Tereziji dne 3. oktobra leta 1582. prinesli v celico sv. popotnico za zadnjo uro, je ponavljala besede: „Gospod, jaz sem hči sv. Cerkve“, kakor da je hotela reči: moja živa vera v najsvetejši zakrament je priča, da umiram kot hči sv. Cerkve. — Blagor nam, če bomo ob zadnji uri mogli reči tudi mi: živa vera, ki sem jo imel in jo imam v najsvetejši zakramentu, ta mi je priča, da umiram kot otrok edinozveličavne cerkve Kristusove.

Triinštirideseto letno poročilo

bratovščine vednega češčenja presv. Rešnjega Telesa v ljubljanski škofiji.

(Nadaljevanje.)

K Jezusu je vabila bratovščina vednega češčenja, in mnogo jih je poslušalo ta klic. Pristopilo je tudi letos lepo število novih udov, blizo 4000. Jezus je pridobil novih častilcev, in sv. Rešnje Telo se moli vsak mesec 4000 ur več, kakor lansko leto, kajti upati smemo, da bodo vsi novi udje redno in z veseljem vsak mesec vsaj po eno uro darovali Njemu, ki iz ljubezni do nas tukaj biva. Vseh udov pa je bilo koncem meseca julija 98.400.

Ker je drugi namen bratovščini preskrbeti cerkvam dostojno bogoslužbeno opravilo, se je tudi letos letnina jako pridno donášala. Letnih dohodkov je imela bratovščina 21.085 K 3 h. Kako se je ta svota porabila, pokazala je lepa razstava cerkvene bogoslužbene obleke, ki jo je bratovščina priredila v knezoškofovi dvorani. Napravilo se je iz teh prispevkov 65 kazul z vsemi pripadki, 26 pluvijalov, 130 korporalov, 153 pal, 210 purifikatorijev, 48 alb, 50 pasov, 50 koretljev, 120 humeralov, 60 stol, 8 plaščkov za ciborij, 17 lepo z zlatom vezanih velov, 28 altarnih blazin, 2 pregrinjali za pult, 16 rdečih suknjic za ministrante, 20 koretljev za ministrante, 8 suknjic za cerkvenike, 9 koretljev za cerkvenike, 26 obhajilnih burz, 1 monstranca, 1 kelih, 1 ciborij, 1 misal, 1 kadihnica, 1 čolnič, 1 aspergil. Vseh kosov skupaj je bilo blizo 1400.

Odlikovalo je letošnje razstavo mimo vseh dosedanjih zlasti to, da je imela mnogo ročnih izdelkov, katere so prostovoljno iz ljubezni do presveteega zakramenta izdelale nekatere bogoljubne gospe in gospodične, katerim naj ljubi Jezus ves trud obilno povrne. Naredile so tri lepo vezene albe, 6 vezanih korporalov, 50 vezanih pal.*) Vsi ti izdelki so tudi v umetniških

*) Z rdečo svilo ali prejo vezeno perilo naj se daje prati večšim pericam, ali naj se pošlje vodstvu bratovščine, da preskrbi pranje. Glavno pa je, naj se vezeno perilo ne deva v močni lug in naj se ne pere z milom v katerem je soda (jemlje naj se Schicht-ovo milo). Da prav prane vezene ne izgubé barve, kaže prirejeno perilo, ki se je vse oprano razposlalo.

krogih zbujaali zadovoljnost. Letošnja razstava je bila tako mnogoštevilno obiskana, kakor nobena poprej in sicer tudi iz visokih krogov, kar je jako pohvale vredno; kajti prav je, da se tudi višji krogi začenejo zanimati za prelepo bratovščino in za cerkveno umetnost.

Ker je blago za vso cerkveno opravo najboljše pristno platno, čipke vse ročni izdelki, porte vse pristno zlate, je imela družba tudi mnogo stroškov. Izdalo se je 19.823 K 23 h. Imela je bratovščina v kljub mnogim stroškom preostanka 1261 K 80 h.

Vsem članom bratovščine, ki so Jezusu v presv. zakramentu zadostovali za mnoga razžaljenja in mu ljubezen skazovali tudi s tem, da so pripevali k napravi lepe bogoslužbene oprave, — vsem oč. gg. duhovnikom, ki so vernike navduševali za vedno češčenje, ga lepo vodili in se ga tudi sami udeleževali, pa se tudi niso ogibali truda, ki je kolikor toliko združen s pobiranjem letnih doneskov, vsem, ki so tako točno določili doneske vodstvu bratovščine, naj mili Jezus po svoji neskončni dobroti stotero povrne!

Vsa oprava se je razdelila 158 cerkvam. Obdarovane so bile nastopne cerkve:

Borovec: albo, pas, dva humerala; — Brusnice: belo kazulo; — Begunje: črno kazulo, črno pogrebno štolo, obhajilno štolo; — Bela Koroška: zeleno kazulo, vezen purifik., vezeno palo; — Bukovščica: 1 koretelj, 2 pasa, 3 pale; — Boštanj: belo kazulo; — Budanje: albo, 2 humerala, 1 pas, koretelj; — Bohinjska Bistrica: 3 prte, vezen purifikatorij, vezeno palo; — Bohinjska Bela: obhajilno burzo, albo, 2 humerala, pas, koretelj, vezeno palo; — Cerklje pri Krškem: belo kazulo; — Češnjice: velum; — Črmošnjice: albo, humerala, pas, zagon za zvonec; — Cemšenik: vijoličen pluvijal; — Črni Vrh nad Idrijo: črno kazulo; — Cerknica: 2 burzi, 2 koretlja, 6 purifik. (1 vezen), 10 pal (1 vezena); — Cerklje: 2 burzi, 2 spovedni štoli, obhajilno štolo; — Dobovec: spovedno štolo, obhajilno štolo, albo, humeral, pas, 5 korporalov, 6 purifik.; — Dole: albo, 2 humerala, pas, koretelj; — Dobrava pri Kropi: albo, 2 humerala, pas, 5 korporalov, 5 purifikat.; — Dob: banderce pred sv. Rešnje Telo, vezen korporal, vezeno palo in purifik.; — Duplje: bel pluvijal; — Dobropolje: belo kazulo; — Dol: belo kazulo, obhajilno burzo, vezen purifik., vezeno palo; — Sv. Duh: obhajilno burzo, 2 blazini, spovedno in obhajilno štolo, albo, 5 humer., 3 pase, koretelj, 5 korporalov, 10 purifik.; — Fara pri Kostelu: 6 purifik. (1 vezen), albo, humer, pas; — Sv. Gregor: dve

albi, 4 humerale, 2 pasa; — Godovič: rdečo kazulo; — Gora pri Idriji: bel pluvijal; — Gorje: burzo, obhajilno štolo, 2 albi, 2 koretlja, 2 blazini; — Gora pri Sodražici: bel pluvijal; — Goriče: bel pluvijal; — Kranjska Gora: belo kazulo, 3 vezene pale, 2 vezena purifik.; — Goče: dve obleki za ministrante, obleko za cerkvenika; — Sv. Gotard: albo, 2 humerala, pas, 5 korporalov, 6 purifik.; — Grahovo: belo kazulo; — Homec: vijolično kazulo; — Hinje: belo kazulo; — Sveta Helena: rdečo kazulo, vezen purifik., vezeno palo; — Hrenovice: rdečo kazulo, albo, 2 humerala, pas, 4 pale (1 vezeno); — St. Jurij pri Kranju: belo kazulo, spovedno, obhajilno štolo, 2 albi, 4 humerale, 2 pasa, 3 korporale, 6 purifik.; — Javorje nad Škofjo Loko: belo kazulo; — Sv. Jošt pri Kranju: črno kazulo; — Spodnja Idrija: črno kazulo; — Sv. Jošt pri Vrhniki: 4 koretlje za ministrante; — Javor pri Ljubljani: albo, 2 humerala, pas, 5 purifikat.; — Sveti Jakob ob Savi: vijoličen pluvijal, vezen purifik., vezeno palo; — Ig: bel pluvijal; — Janče: plašček za ciborij, 2 blazini, obleko za cerkvenika; — Kostanjevica: plašček za ciborij, pogrebno štolo, blazino, vezen purifik., vezeno palo; — Kočevje: belo kazulo, 2 dalmatiki; — Kolovrat: velum; — Sveti Krž nad Jesenicami: bel pluvijal; — Krašnja: rdečo kazulo; — Kovor: velum; — Koprivnik: 2 blazini, 2 albi,

humerala, pas; — Kamna Gorica: velum, vezeno palo, vezen purifik.; — Komenda: albo, 2 humerala, pas, 2 koretlja, 2 vezeni pali, vezen purifik.; — Kokra: belo kazulo; — Kopanj: vezeno štolo, spovedno in obhajilno štolo; — Št. Lambert: belo kazulo; — Ljubno: črn pluvijal; — Lesce: črno kazulo, 2 blazini, koretelj, vezen purifik., vezeno palo; — Loški potok: vijoličen pluvijal, vezen purifik., vezeno palo; — Stara Loka: vijolično kazulo; — Logatec: albo, 2 humerala, pas, koretelj, 6 korporalov, vezen purifik., vezeno palo; — Leše: spovedno in obhajilno štolo, 2 koretlja; — Lašče: 4 korporale, 6 purifik., vezeno palo; — Mokronog: belo kazulo, plašček za ciborij; — Mirna: 2 albi, 4 humerale, 2 pasa, 2 spovedni štoli, 4 korporale, 6 purifik.; — Mengeš: 2 koretlja, 5 korporalov, 12 purifik. (2 vezena), 2 vezeni pali; — Moravče: vijolično kazulo, vezeno palo, vezen purifik.; — Mozelj: belo kazulo; — Mokinje: spovedno in obhajilno štolo, spovedni koretelj; — Motnik: belo kazulo; — Mavčiče: vijolično kazulo; — Koprivnik (Nesselthal): ciborij, plašček za ciborij; — Nevlje: zeleno kazulo, vezeno palo, vezen purifik.; — Oberskril (Zdihovo): vijolično kazulo, vezeno štolo; — Sv. Ožbald: vijolično kazulo, — Orehek: zeleno kazulo; — Osilnica: misal, kadičnico, čolnič, aspergil; — Polom: rdečo kazulo; — Planina pri Vip.: obhajilno burzo, spovedno in obhajilno štolo, albo, koretelj, 3 korporale, 6 purifik.; — Prežganje: črno kazulo; — Polica: obhajilno burzo, 2 albi, 4 humerale, 2 pasa, 6 purifik. (1 vezen); — Podlipo: obhajilno burzo, črn pluvijal; — Predvor: prt, obhajilno burzo, 3 koretlje, 10 purifik. (2 vezena), vezeno palo; — Podraga: belo kazulo; — Postojna: 2 spovedna koretlja, 6 korporalov, 12 purifik., (2 vezena), 2 vezeni pali; — Peče: banderce pred sv. Rešnje Telo, 5 humeralov; — Polhov Gradec: 2 obhaj. burzi, spovedno, obhajilno in pogrebno štolo, 1 vezen purifik.; — Poljane pri Škofji Loki: belo kazulo, vezeno palo, 2 vezena purifik.; — Poljane pri Ribnici: velum; — Pre-

serje: prt, albo, koretelj, 3 korporale, 6 purifik.; — Prem: obhajilno štolo, albo, 2 humerala, pas, koretelj, 3 korporale, 6 purifik.; — Raka: belo kazulo; — Rudnik: belo kazulo, vezeno palo, vezen purifik.; — Radovica: 2 blazini, spovedno in obhaj. štolo, 3 korporale, 6 purifik.; — Št. Rupert: dve beli dalmatiki; — Ribno: dve blazini; — Rovte: črno kazulo; — Ribnica: črno kazulo, 3 obhaj. burze, 4 oblačila za ministr., 2 spovedni in 1 obhajilno štolo, oblačilo za cerkvenika, 2 vezeni pali, 2 vezena purifik.; — Rateče pri Kranjski Gori: 2 blazini, 3 korporale, 6 purifik.; — Radeče pri Zid mostu: bel pluvijal; — Rob: 2 blazini, spovedno, obhajilno in pogrebno štolo; — Soteska: belo kazulo; — Selca: albo, 4 humerale, 2 pasa, 2 koretlja, vezeno palo, vezen purifik.; — Studenec: albo, 2 humerala, pas, koretelj, 6 korporalov; — Stranje: velum, vezeno palo, vezen purifik.; — Struge: velum; — Stari Log: rdečo kazulo; — Stari Trg pri Poljanah: rdečo kazulo; — Svibno: 2 koretlja; — Sorica: 2 blazini, banderce pred sveto Rešnje Telo; — Semič: 2 burzi, albo, 2 humerala, pas, 3 koretlje; — Srednja vas: 2 beli dalmatiki; — Sela pri Šumbergu: obleko za ministrante in za cerkvenika; — Šmartin pri Kranju: 2 albi, 4 humerale, 2 pasa, 6 korporalov, 6 purifik. (1 vezen), 2 koretlja; — Škocijan: vijolično kazulo, vezeno palo, vezen purifik.; — Šenturška Gora: velum; — Šmartin pri Litiji: vijolično kazulo, 2 spovedni štoli; — Šturija: koretelj, 5 korporalov, 5 purifik.; — Špitalič: plašček za ciborij, spovedno in obhajilno štolo; — Šmarje: rdečo kazulo, 6 korporalov, 10 purifik., (1 korporal, 2 pali, 2 purifik. vezena); — Spodnji Tuhinj: 2 blazini, spovedni koretelj, spovedno štolo; — Smlednik: velum, albo, 2 humerala, pas, 3 korporale, 6 purifik.; — Štanga: obleko za cerkvenika, 6 purifik. (3 vezene), 2 vezeni pali; — Št. Jurije pri Šmariji: rdečo kazulo; — Smihel pri Žužembergu: obleko za cerkvenika, 2 koretlja; — Sela pri Kamniku: črno obleko za ministrante; — Suhor: bel pluvijal; — Trnje: velum; — Toplice:

vijolično kazulo, 2 blazini; — Trnovo v Ljubljani: bel pluvijal; — Tuhinj Zgornji: črno kazulo; — Sv. Trojica: obleko za ministrante in za cerkvenika; — Trebelno: zeleno kazulo; — Tomišelj: zeleno kazulo; — Ustje: koretlja za ministrante, albo, 2 humerala, pas, koretelj, 6 purifik.; — Unec: bel pluvijal, obhajilno štolo, koretelj; — Unter Warmberg: prt, spovedno štolo, 2 blazini; — Vavta vas: rdečo kazulo, koretelj; — Vojsko: rdečo kazulo; — Vrhpolje pri Vipavi: albo, 2 humerala, pas, koretelj, 2 vezeni pali, vezen purifik.; — Vodice: rdečo kazulo, 6 humeralov, 6 purifik., koretelj, spovedno štolo; — Velesovo: 2 koretlja, spovedno in obhajilno štolo; — Velika Dolina:

velum, plašček za ciborij; — Višnja Gora: velum; — Št. Vid pri Zatičini: belo kazulo; — Št. Vid pri Vipavi: velum, obleko za ministrante; — Vače: 2 spovedni štoli, 2 obhajilni štoli; — Vrhnika: obhajilno burzo, velum, vezeno vijolično štolo, spovedno in obhajilno štolo; — Vrabče: albo, humerala, pas, 2 blazini; — Vreme: blazino, albo, humerala, pas, 3 korporale, 6 purifik.; — Zagradec: belo kazulo; — Žužemberk: 2 obhajilni burzi, albo, koretelj, spovedno in obhajilno štolo; — Železniki: obhajilno burzo, pogrebno štolo; — Salezijanci: vijolično kazulo, zeleno kazulo, kelih, monštranco, 2 prta, 3 albe, 6 humeralov, 3 pase.

Bratovščina sv. Uršule.

Naše telo dobiva od solnca dve reči, brez katerih bi bilo življenje na zemlji nemogoče: to sta gorkota in svetloba. Kakor pa je telesno življenje odvisno od solnčne gorkote in svetlobe, tako mora tudi duša imeti svojo gorkoto in svetlobo, da more ohraniti svoje nadnaravno življenje. — Solnce človeške duše je Jezus Kristus. Gorkoto in svetlobo, ki od tega solnca izhaja, nam je lepo pokazal sv. Janez v prvem poglavju svojega evangelija z besedami: „In Beseda je meso postala in je med nami prebivala — polna milosti in resnice.“

Da si torej človek ohrani svoje nadnaravno življenje, morajo njegovo dušo ogrevati žarki milosti in jo razsvetljevati žarki resnice. Milost nam je Jezus zaslužil s svojo smrtjo na križu, in sedem svetih zakramentov je kakor sedem vodotočev ali kanalov, po katerih se izliva ta milost v duše posameznih ljudi.

A sama milost še ne zadostuje. Duša potrebuje za svoje nadnaravno življenje tudi r e s n i c e. Resnico je razodel Bog deloma že v stari zavezi, polnost resnice pa je bila prihranjena novi zavezi. Učil jo je sam Božji Sin Jezus Kristus. „Jaz sem zato rojen in sem zato prišel na svet, da dam pričevanje resnici.“ (Jan. 18, 37.) Resnico, ki jo je Jezus prinesel na svet, so potem na njegovo povelje apostoli oznanovali vsemu svetu, in jo sedaj oznanujejo papež, škofje in duhovniki. Toda premnogi ljudje ljubijo bolj temo kakor luč, in ker nočejo žarkom resnice odpreti svojega srca, jih tudi gorkota milosti božje ne ogreva. Bog vé, kolikrat je prav to krivo mlačnosti in verske malomarnosti (indiferentizma), ki je sedaj tako razširjena med svetom, da ljudje niso poučeni v verskih resnicah. Vidi se to n. pr. pri izpraševanju ženinov in nevest, ki prav pogosto niti najnavadnejših resnic ne znajo. Iz ženinov in nevest postanejo starši. Kako naj taki starši učé otroke, ko sami nič ne znajo? Šola pa tudi ne more vsega doseči.

Tako se verska nevednost širi med ljudi. Hudobni duh pa po svojih pomagacih prav pridno seje luliko med pšenico. In če človek nima jasnega poznanja verskih resnic, prav rad sprejme laž za resnico in tako zaide s prave poti.

Kaj storiti? Duhovniki oznanujejo besedo božjo, pa nekateri je nočejo, nekateri ne morejo poslušati. Po hišah pa duhovnik ne more hoditi, da bi vsakemu posebe oznanoval resnice božjega kraljestva. Ali bi pa tega, česar duhovnik ne more doseči, ne mogli doseči navadni verniki, neduhovniki? Kako lahko delavka svojo sodelavko, sosed svojega soseda pouči zdaj o tej, zdaj o drugi verski resnici! — To so uvideli goreči kristjani in so začeli nevedne učiti nauke sv. vere. In da bi še več dosegli, so se začeli združevati v bratovščine. Začele so se take bratovščine po tako imenovani reformaciji, ko so razni krivoverci s krivimi nauki slepili ljudi. Sveta cerkev je te bratovščine bogato z odpustki obdarovala in jih vedno priporočala vernikom.

Tudi Slovenci imamo tako bratovščino. Vsaj po imenu je znana gotovo vsem „Venčevim“ bravcem. Imenuje se „Bratovščina sv. Uršule in njenih tovarišic“. Čč. oo. kapucini v Celju so že leta 1850 ustanovili to bratovščino in leta 1857. je dobila cerkveno potrjenje. Tudi sedaj še imenovani čč. očetje to bratovščino lepo vodijo v čast božjo in velik prid vernikov.

Iz ljubljanske škofije so več let imena udov pošiljali k Sv. Jakobu v Ljubljano, a od tod so se morala pošiljati v Celje, ker imajo tam glavni zapisnik. Da bi ne bilo več treba pošiljati imen v Celje, se je pri Sv. Jakobu ustanovila samostojna bratovščina sv. Uršule. O njej je prinesel „Venec“ že lani kratko poročilo; v njem so kratko naznanjeni namen, uravnava in dolžnosti bratovščine. Zato nam sedaj vsega ni treba še enkrat pojašnjevati.

Poudarjamo samo važnost bratovščine sv. Uršule za sedanje čase. Z njeno pomočjo more duhovnik zelo uspešno širiti in utrjevati znanje verskih resnic, kar je velikega pomena. Toda ta bratovščina nima samo tega namena, ampak nalaga svojim udom tudi dolžnost, da si z najboljšimi pripomočki prizadevajo, ohraniti bližnjega v milosti božji, ali mu pomagati, da izgubljeno milost nazaj dobi.

Silno lepe sadove prinašajo Marijine družbe, ki so zlasti po ljubljanski škofiji zelo razširjene. Precej za Marijino družbo pa pride po svoji koristi bratovščina sv. Uršule. V nekem oziru pa utegne ta bratovščina še več koristiti. Marijina družba je neka celota brez posameznih oddelkov, bratovščina sv. Uršule pa je, kakor lepo urejena vojska, razdeljena v male oddelke — vence — obstoječe iz enajst oseb, in vsak tak venec ima svojega prednika ali prednico, ki kot poveljnik (poveljnica) nadzoruje malo krdelce, da vsi izpolnjujejo bratovske dolžnosti. Marsikdo se sramuje, vpisati se v Marijino družbo, za bratovščino svete Uršule pa ga ne bo težko pridobiti. In kaj bi moglo tudi Marijine družbe bolj pospeševati, kakor tako lepa organizacija, ki jim jo ponuja bratovščina sv. Uršule? Ta bratovščina bo dosegla, da se bodo Marijini otroci še tesneje oklepali drug drugega in tako rastle v svetosti. Saj je bila gotovo tudi sveta devica in mučenica Uršula zvest otrok nebeške Matere.

Da bo pa bratovščina svete Uršule res obrodila te krasne sadove, je treba paziti, da je urejena natančno po pravilih in da udje vestno izpolnjujejo prevzete dolžnosti. V minolih letih se je večkrat zgodilo, da je kdo nabral enajst oseb in imena poslal v zapisnik. Pa osebe se med seboj še poznale niso; če je ena umrla, se ni druga vpisala na njeno mesto. Vsaka oseba je molila svoj očenaš, in s tem je bilo že vse opravljeno. To seveda ni bila nikaka bratovščina.

Pa tudi po župnijah, kjer je ta bratovščina še dosti lepo urejena, se pravila le deloma izpolnjujejo. Zlasti premalo se pazi na to, da morajo udje drug drugega učiti.

Še pred praznikom sv. Uršule bo izšla lepa knjižica, v kateri bo natančen pouk, kako naj deluje bratovščina sv. Uršule. Pouku pa bo pridejan

obširen molitvenik, ki bo imel vse molitve za zasebno in očitno službo božjo. To knjižico toplo priporočamo.

Naj bi se torej ob godu sv. Uršule povsod obnovila prekornostna bratovščina, ki je posvečena tej svetnici, in kjer je še ni, naj bi se ustanovila na novo. Po njej organizirano bo verno ljudstvo zvesto ostalo katoliški cerkvi in se tudi v najhujših časih ne bo izneverilo Kristusu.

V Ljubljani, pri Sv. Jakobu.

Kartuzijani v Pleterjah.

I.

Lani, 6. oktobra 1901, smo obhajali osemstoletnico smrti sv. Brunona, ustanovnika kartuzijanskega reda. To osemstoletnico smo praznovali tudi na Kranjskem, sicer ne hrupno in javno, vendar pa dostojno. Slovesnost se je vršila v malo znanem kraju, v mirni dolinici, med tihimi gorami — v Pleterjah.

V Šent-Jernejški župniji, v tihem koticu pod Gorjanci, je stal nekdanji kartuzijanski samostan. Časovne sile so pregnale njegove stanovnike drugam. 8. septembra 1900 pa so prišli kartuzijani zopet nazaj in pričeli priprave za nov samostan in novo cerkev. Od nekdanjega samostana stojé le še nekateri oddelki in cerkev. Cerkev je sezidana v gotiškem slogu in spada med najlepše cerkve te vrste na Kranjskem. Kajpak, da je tudi tu že zasadil čas svoje zobe in pričel svoje razdiralno delo, vendar bodo oo. kartuzijani to cerkev ohranili in popravili. Pripeljali so seboj francoskega mojstra, ki je pričel takoj delati načrt za nov samostan in za samostansko cerkev. Stara cerkev bo zunaj samostanskega zidovja.

Delo se je lepo pričelo in temeljni zidovi so že stali. Treba je bilo postaviti cerkvi vogelni kamen. Premilostni gosp. knezoškof ljubljanski Anton Bonaventura je prišel 23. avgusta 1901 v šent Jernej, ker je nameraval v tej dekaniji deliti zakrament svete birme. Saboto 24. avgusta se je odpeljal v Pleterje blagoslovit vogelni kamen.

Cerkev bo 40 metrov dolga in 9 metrov široka. Ves prostor je bil lepo okrašen; krog in krog so stale z zastavami okičene smerečice in z venci zvezane. Lesen altar je bil pripravljen tam, kjer bo stal v cerkvi novi altar.

Knezoškof je najprej izvršil blagoslov po cerkvenih določilih. Potem stopi v škofovski opravi pred altar in se obrne k obilni množici ljudstva. Najprej razloži pomen sv. obredov, spomni na zgodovino tega kraja, na dogodke v nekdanjem samostanu in na odhod oo. kartuzijanov in pozneje jezuitov, dokler ni prišel samostan v svetno last. Kartuzijani so ga pa zopet kupili in sedaj hočejo tu živeti, moliti, delati in umreti. Nato pojasni še namen in korist kartuzijanskih samostanov v časnem in večnem oziru.

Po pridigi je bila daritev sv. maše na pripravljenem altarju pod milim nebom.

Tako se je vršila slovesnost osemstoletnice, kar je umrl sv. Bruno, ustanovnik kartuzijanskega reda.

Rekli smo, da so bivali v Pleterjah že preje kartuzijani. Odklejš?

Celjski grofi so bili okolo l. 1400 po naših krajih najmogočnejši gospodarji. Bili so bogati in slavni. Njih življenje sicer ni bilo brezmadežno, a bili so verni in zlasti samostanom radodarni; posebno so podpirali kartuzijane v Zajčkem in Jurjevem samostanu na Štajerskem in v Bistri na Kranj-

skem. Grof Herman II. se obrne okolo l. 1400 na vrhovno predstojništvo kartuzijansko in mu razodene svojo namero, da želi ustanoviti nov samostan na svojem posestvu v Pleterjah. Kartuzijani pošljejo l. 1403 o. Hartmana, da bi pričel zidati samostan.

Že okolo leta 1406 se ondi naselijo menihi iz Zajčkega samostana. Avstrijska vojvoda Leopold in Ernst Železni potrđita v začetku leta 1407 samostanu vse predpravice, ki so jih imeli drugi kartuzijanski samostani, in v nedeljo po sv. Marjeti l. 1407 podpiše grof Herman II. ustanovno listino. S to jim podari zemljišče in razne dohodke, da bi lahko živeli. Ta samostan so imenovali nekateri tudi „novo štifto“. Cerkev je bila posvečena presveti Trojici. Posvetil jo je l. 1420 brižinski škof Herman, kot namestnik oglejskega patriarha.¹⁾

Odslej so menihi tu tiho živeli daleč od posvetnega šuma. To mirno življenje pa ni dolgo trajalo. L. 1456 je umrl zadnji celjski grof Urh, ki je bil zadnji njih podpornik. Pričeli so se turški navali, saj je že l. 1396 stopila turška noga prvič na Kranjsko. Pred Turki so bežali Uskoki ali Vlahi, ki so se naselili na Gorjancih in mnogo škodovali samostanu. Luteranstvo se je širilo po deželi, kmetje so se upirali in novega naraščaja v samostanu ni več bilo.

L. 1580 so bili v samostanu le še trije menihi.

Papež in avstrijska vlada sta se posvetovala, kaj naj se stori, da se zboljšajo razmere. Avstrijski dvor je predlagal, naj se ustanovi v Ljubljani jezuitski samostan, del pleterske posesti pa naj se prepusti za ljubljanski kolegij. To so sklenili v novembru 1595, in nadvojvoda Ferdinand je takoj naročil, naj se pleterski samostan izroči jezuitom. O. Nikolaj Koprivec in o. Lovrenc Norveg sta samostan sprejela v jezuitsko last 15. decembra 1595. Ker pa je imel najemnik Karol Jurič pogodbo s kartuzijani, so mu pustili še eno leto zemljišče v zakupu. Tako je bil samostan jezuitska last do l. 1773, ko so se jezuitje razšli.

Tudi ta čas so bile ondi težavne razmere. Hudi potresi so vznemirjali samostan zlasti l. 1630 od 26. novembra do novega leta, l. 1640 in 1641. L. 1640 je bila kakor pest ali gosje jajce debela toča, in nato so se vrstili strašni nalivi, ki so valili skale, katere bi komaj dvajset ljudij premeknilo. Vsled potresov so očetje spali na vrtu.²⁾

Po odhodu jezuitov je prišel samostan v svetne roke. Kartuzijani so ga za drag denar nazaj dobili.

Sedaj se ozrimo nekoliko na samostan kartuzijanski in na življenje v teh tihih prostorih.

II.

Ko se mladenič oglasi, da bi se rad posvetil samostanskemu življenju, ga peljejo v oddelek za tujce. Tu ostane, dokler se predniki prepričajo o njegovem poklicu, namreč, da je vstopil iz ljubezni do Boga in svoje neumrljive duše, ne pa iz kakega svetnega vzroka n. pr. vsled kake nagle jeze ali nenadne bridkosti. Tu mu polagoma razložé samostanske dolžnosti in redovne težave. Če je voljan vstopiti v red, ga sprejmó na poskušnjo v novicijat. Prednik novicev mu umije noge v znamenje, da mora pustiti posvetni prah zunaj ozidja, ga pelje v celico in mu dá črn plašč brez kapuce. V enem mesecu ga seznanijo popolnoma z redovnim življenjem. Ta čas ohrani pod plaščem še svoje svetno oblačilo. Konec meseca glasujejo menihi z belimi in črnimi fižoli, ali naj ga vsprejmó ali odklonijo. Če glasuje večina zanj, ga vsprejmó v red in prednik ga poljubi pri altarju zborovalnice. Vsi me-

¹⁾ Vl. MĤkowicz: Die Klöster in Krain.

²⁾ Jezuitska kronika v ljubljanskem Rudolfinumu.

nih povrsti ga za njim poljubijo kot svojega od Boga jim poslanega brata. Ko se obrije, mu izročé redovno oblačilo. Skupno opravijo molitev k svetemu Duhu in ga spremijo do celice. Prior blagoslovi celico, prime novica za roko, ga pelje h klečalniku in ga opomni, naj vestno izpolnjuje redovna pravila. Tudi ime mu spremeni, češ, da se je popolnoma odpovedal svetu.

Novic ostane eno leto, potem napravi prvo obljubo. Besedilo te obljube spiše novic lastnoročno na pergament in jo le podkriža, češ, da je mrtev za svet. Sedaj šele je postal menih. Njegova obleka je belo krilo z belim usnjatim pasom, ob katerem visi molek, in škapulir s kapuco.

Menihi živé ločeno, vsak v svoji celici. Razen nedelj in praznikov zapusté le trikrat na dan svoje stanovanje: zjutraj, ko gredó h konventni maši, zvečer gredoč k večernicam in o polnoči radi jutranjic. Ves drugi čas je menih samotar, moli, bere, se uči in opravlja rokodelska opravila popolnoma sam.

Kakšno pa je njegovo stanovanje? Vsak menih ima svojo hišico in za njo mal vrtiček. Samostani kartuzijanskih menihov se ločijo namreč od vseh drugih. Krog in krog samostanskega prostora se vzdiguje zid. Skozi vhod se pride do samostana in skozi vežo na dvorišče. Ozadje napravlja precejšnja cerkev. Za cerkvijo je velik vrt in na sredi ograjeno pokopališče. Na tem pokopališču je samo križ, ni napisov, ni drugih spominkov. Krog tega vrta je križno hodišče. S tega hodišča so vrata v samotarske hišice. Vsaka vrata imajo svojo črko. Skozi ta vrata se pride na ozko hodišče, ki ima okno in vrata na vrtiček. O prostem času hodi samotar tu na vrtu, seje cvetice, sadi grmiče in drevesa, ter obdeluje vrt, kakor mu ugaja. Spodaj je delavnica, kjer ima menih svojo strugalnico. Po stopnjicah se pride v prvo nadstropje. Steno ob stopnicah krasi razpelo. V prvem nadstropju je prednja soba, kjer stoji peč. Preje je moral vsak menih sam kuhati svojo hrano pri tej peči, sedaj dobi vsak svojo hrano v omarici pri vratih, kamor mu jo samostanski brat prinese. V drugi sobi ima menih svoje pravo stanovališče. Tu moli, bere, spi, obeduje. Postelja stoji v kotu in je veliki omari podobna, samo da ima namesto vrat zagrinjalo. V tem posteljnjaku vidiš slamnico, blazino napolnjeno z ovsenimi plevami, in volneno odejo.

Pri klečalniku opravi menih ob navadnih dneh del brevirja in druge molitve. Ravnati se pa mora po obredih, ki veljajo za skupno molitev v koru. Nad klečalnikom je sv. razpelo, slika Matere Božje in menihovega patrona. V vsaki stanici je tudi miza s stolom, in za njo predalnik za bukve; poleg pa stoji pisalnik, kjer lahko stojé piše. To je vse, kar ima kartuzijan; tu živi v tišini in miru in služi Bogu.

Vprašali boste: Ali mu ni nikoli dolg čas? Ne. Redovna pravila se na vse ozirajo. Čas je natančno razdeljen. Ob šestih zjutraj pozvoni k prvi (tako se imenuje prva dnevna molitev v brevirju); ob sedmih je skupna ali konventna maša. Kartuzijani ne smejo rabiti ne orgel ne harmonija. Po skupni maši zvoni k terci in k tihim mašam. Po sv. maši se vrne menih v svojo celico, preišlje pol ure, dela pol ure na vrtu ali v svoji delavnici, odmoli sam zase seksto in zaužije svoje kosilce. Eno uro potem moli nono. Ob $\frac{3}{4}$ 3. uri gredó menihi v cerkev k večernicam. Vsak vstopajoč malo pozvoni in podá vrstico svojemu nasledniku, ki tudi pozvoni, kar se ponavlja, dokler niso vsi v cerkvi. Po večernicah je čas določen za učenje in potem za večerjo. Po kompletoriju in večerni molitvi mora iti menih ob sedmih spat. To spanje pa ne traja dolgo. Ob $\frac{1}{2}$ 11ih ali ob 11ih pozvoni zvon in vabi k jutranjicam. Menih prižge svetilnico in moli pri klečalniku jutranjice Marijine. Ko se zvon drugič oglasi, gre v cerkev, kjer menihi skupno pojoč opravljajo jutranjice dotičnega svetnika ali dneva. Ta molitev traja okolo

tri ure, vendar so te ure menihu najslajše. Po molitvi se razidejo menihi po celicah k drugemu počitku.

Kartuzijanski red je najstrožji red sv. katoliške cerkve. Mesa menihi nikdar ne uživajo, tudi v boleznih ne. Kruh, jajca, mleko, ribe, zelenjava, sir in sadje je njih vsakdanja hrana. V adventu, ob štiridesetdanskem postu in drugih postnih dneh pa tudi jajc, mleka, sira in masla ne smejo uživati. Vsak petek se postijo ob kruhu in vodi. Od 14. septembra, to je od praznika povišanja sv. Križa, do velikonočne nedelje se smejo samo opoldne do sitega najesti, zvečer pa le nekoliko kruha in vina užijejo. Le ob nedeljah in praznikih jedó skupno v obednici. Zlica in vilice so lesene. Čaša z dvema ročema je njih kupa. Dva lončena vrča z vodo in vinom stojita pripravljena na mizi. Med obedom je vse tiho, le en menih bere kak pobožen oddelek iz verskih spisov.

Ob nedeljah in nekaterih praznikih se smejo menihi od obeda do večernic razgovarjati. Vsak teden imajo skupen izprehod, ki traja tri in pol ure. Pogovarjati se smejo o verskih predmetih, nikakor pa ne o posvetnih.

Tako preživi menih svoje bogoslužno življenje. Ko se mu približa ločitev s sveta, sprejme vpričo vseh redovnikov sv. zakramente za umirajoče. Vsi bratje ga po vrsti za slovo ginjeno poljubijo. Med molitvami in petjem pričujočih bratov izdihne svojo dušo.

Truplo bratje umijejo in oblečejo v redovno obleko, potegnejo kapuco čez glavo in jo spredaj pri odprtini zašijejo. Po blagoslovu jo odnesó na navadni deski v sprevodu v cerkev in pokrijejo s črnim prtom. Po dva meniha molita in čujeta pri mrliču. Drugi dan po sv. opravi lu ga pokopljejo. Brez krste, le v svojo redovno obleko zavitega, ga spusté v grob. Lesen križ brez napisa kaže, da tu čaka vstajenja svetu nepoznan samotar.

Tako življenje se bo pričelo kmalu v Pleterjah. Ko bo samostan dozidan, se bo priselilo kakih 20 do 30 menihov in toliko bratov. Tiho bodo tu živeli, podpirali siromake, molili in delali, dokler jih Bog ne pokliče s tega sveta. Bog jim blagoslovi njih delovanje v naši domovini! v. S.

Naznanila in poročila.

Naznanilo ponočnim častivcem presvetega Rešnjega Telesa v Ljubljani. Ponoči med 2 in 3. oktobrom bodo moški častili presveto Rešnje telo v stolni cerkvi sv. Nikolaja. — Molila se bode 10. ura: zahvala za božje dobrote. — Prijazno se zopet naznanja vsem možem in mladeničem, da bi se v obilnem številu udeleževali mesečnih ur, in če je mogoče, še kaj novih častivcev pridobili, da se naše pičlo število častivcev pomnoži.

Iz Škofje Loke. Gospoda in bogatini iščejo oddiha in čvrstega zraka čez poletje na prijetnih letoviščih. Vsakdo si pač ne more privoščiti take drage zabave. Namestu tega pa porablja naše dobro, slovensko ljudstvo dneve Gospodove — saj drugekrat težko dobi primerne časa —, da poroma sedaj na to, sedaj na drugo domačo božjo pot, kjer išče dušne tolažbe, zadostuje božji pravičnosti, prosi pomoči in zdravja dušnega ter telesnega.

A človek, ki dela, se trudi in peha dan na dan, da si prisluži vsega potrebnega za življenje, potrebuje tudi zdravega razvedrila, prijetnega oddiha in nedolžnega, pa koristnega razveseljenja. To vse nudi dobro znana božja pot pri sv. Joštu nad Kranjem.

V zadnjem „Vencu“ in tudi v „Domoljubu“ je bila popisana slavnost, ki se je izvršila ondi pred kratkim, ko so presvetli knez in škof posvetili novi oltar žalostne Matere Božje na sv. stopnjicah.

Ker je romarjem na tem sv. prostoru tudi v dušnem oziru z vso skrbjo postreženo, je pohitela škofjeloška dekliška Marijina družba na praznik Srca Marijinega tjagori k sv. Joštu in k žalostni Materi Božji. Izlet se je posrečil in dobro obnesel vsem v zadovoljnost in veselje. Po slovesnem vsprejemu in skupnem dohodu v prijazno cerkvico, imel je za družbo cerkven govor božjepotni upravitelj č. g. Al. Šarec. Pojašnjeval je kaj primerno, jasno in razumljivo pomen in namen božje poti sploh in posebe domače ter povdarjal, da izletov na božjo pot ne napravljamo le zato, da bi se razveseljevali, ampak da delamo pokoro, da se očiščujemo, da se z večjo pobožnostjo priporočamo Bogu, Mariji, da prosimo zaupno pomoči v sili in stiski. Ko je g. govornik popisal življenje sv. Jošta, podal nam je še zgodovino in pomen sv. stopnjic ter opominjal, naj ne pozabimo pomoliti pred podobo žalostne Matere Božje ter prositi za odpuščanje, če smo Njeno prečisto Srce kaj žalile v življenju.

Ko smo se popoldne po litanih poslavljale, smo imele le to željo, da bi sv. Jošt in žalostna Mati Božja privabila v prihodnje mnogo, mnogo Slovencev na prijazno Gorenjsko višavo, kjer naj bi se okrepčavali in poživiljali po duši in po telesu!

Hajdin pri Ptuju. Prav radi te prebiramo, dragi „Venec“, ki prihajaš v mnogih izvodih v našo prijazno faro med Marijine otroke. Zato pa sprejmi kratko poročilo o prelepi slavnosti, ki jo je priredila pred kratkim tukajšna Marijina družba.

Že v spomladi letošnjega leta so predstavljale Marijine hčere „Lurško pastarico“ s tolikim navdušenjem do svoje neb. Matere in s tako sveto resnobo, da skoraj nobeno oko ni ostalo suho. Pokazale so, da se znajo zastaviti za čast Marije. Na angeljsko nedeljo je pa priredila Marijina družba prav lepo in spodbudno slavnost v proslavo 25letnice vladanja sv. očeta Leona XIII. Zjutraj je bilo skupno sveto obhajilo, katero so Marijine hčere darovale za sv. očeta, kakor so mladeniči isto storili na belo nedeljo. Popoldne pa se je vršila lepa svečanost z obilnim vspeedom. Mladenič družbenik je navdušeno govoril Benkovičev spev „Sveti Stolici“. Pri besedah:

Dolgo venčaj trojna krona
Nam trinajstega Leona!⁴

se dvigne zastor, in okusno sestavljena živa podoba „angeli venčajo Leona“ očara vse navzoče. S kito cvetja v roki je ena izmed mladenk lepo govorila primerno priloznostno pesem, v kateri pravi:

„Ker ne morem tjekaj k Tebi, Cvetke, ki jih imam pri sebi,
Te proslavljam pa doma, Dam jih Tebi iz srca.“

Velik utis je napravila igra „Sv. Neža“, ki je bila skrbno in dovršeno uprizorjena. Vse igralke so častno dovršile svojo ulogo in se potrudile zlasti radi tega, ker je vse veljalo proslavi papeževega jubileja.

Marijina družba, mladeniška in dekliška, obstoji tukaj že 3 leta. Dekliška družba šteje 178 družbenic, ki delajo z malo izjemami vse čast svoji nebeški Materi. V teh treh letih so že štiri vzele svetinjo seboj v samostan in sedem jo je poneslo k poročnemu oltarju. Mladeniška družba šteje 86 udov. S temi je nekoliko težje. Razen nekaterih res lepih izjem, kažejo mladeniči premalo odločnosti, poguma in prave navdušenosti za družbo in za Marijo; pa upamo, da bo počasi tudi v tem oziru boljše. Po Mariji k Jezusu!

